

02 OKT 2008

JUSTISDEPARTEMENTET	
2007 02157	
U 2 OKT 2008	
SAKSNR.:	
AVD/KONT/BEH:	PIA / IBF
DOK.NR.	55
ARKIVKODE:	4/S.3

Justis- og Politidepartementet
Postboks 8005 Dep,
0030 Oslo

Oslo 01. oktober 2008

HØRING - ARBEIDSGRUPPERAPPORT VEDRØRENDE ENDRING AV VAKTVIRKSOMHETSLOVEN.

Deres referanse 200702157-/IBF

Det vises til Justisdepartementets høringsbrev datert 04.07.08 om høring av arbeidsgrupperapport.

NHO Service var representert i arbeidsgruppen som utformet rapporten. I den forbindelse vises det til mindretallsmerknadene fra NHO Service som er tatt inn i arbeidsgrupperapporten.

NHO Service er den tredje største landsforening i NHO med ca 1100 virksomheter som til sammen har 57 000 årsverk, 120 000 ansatte og 27 milliarder kroner i årlig omsetning. Sikkerhetsselskapene i NHO Service har ca. 7500 årsverk og ca. 10 000 ansatte. Av disse arbeider ca 1000 innen Public Service/Sentervakt. 84 % av dagens omsetning innen sikkerhet skjer i selskaper som er organisert i NHO Service.

En meget begrenset del av vaktsselskapenes servicetjenester er rettet mot kjøpesenter/enkelthbutikker og beregninger viser at kun 2 % av en vekters tid innenfor dette segmentet medgår til ulike forføyninger (bortvisning, anholdelse i forbindelse med tyveri/varsling til politi). Den resterende tid går til mangeartet service og informasjon til publikum. Ovennevnte forføyninger skjer også i all hovedsak uten konfrontasjoner med den som blir bortvist eller tatt for tyveri (tall for 2006 viser at 36 000 personer ble bortvist fra offentlig sted eller pågrepet for tyveri). Enkeltepisoder med særdeles vanskelig klientell/publikum har imidlertid forekommet og også blitt dekket i enkelte medier på en til dels ensidig måte.

1. Våre hovedsynspunkter:

- En støtter i all hovedsak foreslått lovtekst.
- Det foreslås enkelte presiseringer til foreslått lovtekst slik at det går klart frem av lovteksten at utleie av vektere omfattes, at loven stiller krav til utenlandsk foretak og alternativ presisering av lovteksten for eventuell mulighet til enklere organisering av eget vakthold i forvaltningen.
- Loven tilføyes nytt ledd om politiets varslingsplikt til vaktsselskapene.
- En styrking av utdanningen kan ikke legges opp som skissert i arbeidsgrupperapporten. Utdanningskravene må være dimensjonert i forhold til de forskjellige tjenestetypers behov.
- NHO Service må involveres i forskriftsarbeidet om utdanning på et tidlig stadium i arbeidet.

Ut i fra hensikten med gjennomgang av vaktvirksomhetsloven i Soria Moria erklæringen og arbeidsgruppens mandat, sier NHO Service seg i all hovedsak enig i den lovtekst som er foreslått. Likevel gis noen korte kommentarer til enkelte deler av forslaget.

2. Kommentarer til de enkelte forslag

2.1 Virkeområde og tillatelse (§ 2 og § 3)

En helt sentral og nødvendig endring for å oppnå selve formålet i Soria Moria erklæringen, og for å innfri mandatet, er § 2; Virkeområdet. Det er en selvfølge at all vaktvirksomhet enten den utføres av private, det offentlige eller i egen regi, må omfattes for å oppnå overnevnte målsettinger. Også for å unngå omgåelse av det som søkes oppnådd i loven er dette nødvendig.

Det har ikke vært omstridt at bemanningsbransjen/vikarbyråer som leier ut vektere skal være godkjent som vaktforetak. Dette går også frem i arbeidsgruppens rapport på s. 39 punkt 5.4.3.3. Store deler av bemanningsforetakene er medlem av NHO Service. Bemanningsbransjen har en sterk vekst og utleie av vektere har også blitt foretningsområde for bemanningsbransjen. Det er behov for at det klart og direkte går frem av lovteksten at utleie av vektere omfattes av loven. Da vil loven virke opplysende og forebygge ulovlig utleie innenfor dette område. NHO Service foreslår derfor at følgende presisering tas inn som nytt annet punktum i § 2 første ledd: **"Loven gjelder også for utleie av vektere"**

Når det gjelder utenlandske foretak som vil utøve vaktvirksomhet i Norge, vises det til arbeidsgruppens rapport s. 39, punkt 5.4.3.4. Også her foreslår NHO Service at selve lovteksten gjøres opplysende og presis. I likhet med bemanning er dette et område som er aktuelt og som vil bli enda mer aktuelt for opplysende lovregulering. NHO Service foreslår derfor følgende presisering som nytt nest siste ledd i § 2: **"Utenlandsk foretak som utøver vaktvirksomhet i Norge må ha forretningssted i Norge og tilfredsstille de samme vilkår som et norsk vaktforetak, samt kunne være gjenstand for nødvendig kontroll av norske myndigheter"**. (NHO Service har for øvrig foreslått lignende krav til bemanningsselskaper i forbindelse med arbeid med godkjenningsordning av disse, som også er gjort for å oppfylle Soria Moria erklæringen).

Det foreligger allerede god nok argumentasjon for at innholdet av § 3 må være slik som fremsatt i forslaget. Imidlertid vil NHO Service foreslå en mulig presisering av § 3, siste ledd, slik at teksten blir som følger: "Den delen av et forvaltningsorgan som utøver ervervsmessig vaktvirksomhet må være utskilt som en egen juridisk enhet. **I de tilfeller forvaltningsorganet driver vaktvirksomheten i egen regi, kan denne virksomheten være utskilt i en egen avdeling i forvaltningen**". Forslaget fremsettes som en mulighet til enkel organisering av vaktvirksomhet i egen regi i forvaltningen. For ordens skyld nevnes at uansett krav til organisasjonsform vil ikke eget vakthold komme inn under Lov om offentlig anskaffelser, like lite som det gjør det i dag. I denne sammenheng vises det til avklart EF domstol praksis på området.

Endringene i §§ 2 og 3 vil heller ikke medføre endringer i rettstilstanden som øvrig lovverk regulerer, som for eksempel våpenloven. Foreslåtte endringer vil kun sørge for at intensjonene i Soria Moria erklæringen og mandatet blir ivaretatt. Da dette er helt sentralt, forutsetter NHO Service således at det ikke foretas noen endringer i forhold til arbeidsgruppens forslag til § 2 og § 3, ut over de presiseringer som er foreslått ovenfor.

2.2 Politiets plikt til å varsle foretaket (§ 4)

Arbeidsgruppen har også foreslått at Politiet bør ha plikt til å varsle selskapene om ansatte som mellom kontrolltidspunktene har begått ny alvorlig kriminalitet eller er under etterforskning for dette. Det kan ikke sees at lovforslaget følger opp dette. Det sier seg selv at intensjonene i Soria Moria erklæringen, arbeidsgruppens mandat og lovens formål vanskelig kan ivaretas hvis den som utøver vaktvirksomhet har ansatte som nylig har begått alvorlig kriminalitet eller er under etterforskning for dette uten at politiet varsler vaktvirksomheten om dette. Samtidig kan foretaket

miste tillatelsen til å drive vaktelskap hvis de har ansatte som har begått alvorlig kriminalitet, jfr. § 7. Foretaket har også plikt til å sørge for at ansatte i foretaket oppfyller kravene i lov og forskrift, jfr. § 8, 2. ledd. For at loven skal fungere og for at det skal være mulig for foretak som driver vaktvirksomhet å innfri de krav som stilles må § 4 tilføyes et annet ledd med følgende forslag til tekst: **“Politiet skal varsle selskapene om ansatte som mellom kontrolltidspunktene har begått ny alvorlig kriminalitet eller som er under etterforskning av sådan, såfremt dette ikke vil skade etterforskningen”**.

2.3 Utdannelse av vektere (§ 9)

2.3.1 Generelle merknader

Når det gjelder utdanning av vektere er NHO Service enig i at utdanningen styrkes. NHO Service er også i hovedsak enig i måten lovforslagets § 9, om krav til utdanning, er bygget opp.

Nærmere presisering av kravene til utdanning, skissert i lovtekstens litra a til e, skal fastsettes i forskrift jfr. § 19, 1. ledd. Det er i den forbindelse av stor viktighet at § 9 gir tilstrekkelig rom for utforming av detaljerte forskrifter på dette området. Bestemmelsen må åpne for at det i forskrift kan fastsettes krav til utdanning som er tilpasset de enkelte tjenestetyper. Dette må ses i sammenheng med vektertjenestenes svært forskjelligartede innhold og dermed behov for differensierte utdanning.

Dette innebærer samtidig at nærmere bestemmelser om når de enkelte deler av utdanningen skal være gjennomført må kunne fastsettes i forskrift.

NHO Service forutsetter en nær dialog med departementet i forbindelse med utarbeidelse av forskriften og at det gis rom for en grundig høring av forskriftsutkastet.

Det påpekes at vektertjeneste er en mangeartet tjeneste hvor krav og behov for utdanning følgerlig vil være vesensforskjellig. Det vil således være helt feilslått å kreve 140 timer teori før man kan utføre enkle vektertjenester som å sitte i en bompengering, enkel resepsjonstjeneste osv. Dette vil ikke bli forstått av vekteren som ønsker enklere tilnærming til arbeidslivet uten for mye teori og som heller ikke trenger å være motivert for utdanning som ikke er tilpasset deres arbeidssituasjon. Av den grunn vil tilgangen til tilstrekkelig arbeidskraft bli skadelidende om dette forslaget gjennomføres.

Kunde/oppdragsgiver som ikke ser behov eller nytte av overflødig opplæring vil følgerlig ikke betale for det. Vaktelskapene vil med et slikt absolutt krav som arbeidsgruppens flertall foreslår, møte motstand hos både vektere og oppdragsgivere. Mulighetene til å utøve en forsvarlig tjeneste vil bli redusert som følge av feilslått innretning på opplæringen.

Blir kostnadene til opplæring for store i forhold til den type tjeneste som skal utføres vil det også kunne medføre at flere prøver å omgå loven. F. eks. kan noen bli fristet til å omdefinere eller legge om tjenesten slik at den ikke faller inn under lovens virkeområde i § 2. Lov om vaktvirksomhet vil da følgerlig ikke gjelde for tjenesten.

Arbeidsgruppen peker på at det allerede i dag er til dels store avvik mellom de krav til utdanning som er satt og hva som faktisk gjennomføres. Det tilsier blant annet at økt krav til utdanning i seg selv ikke automatisk medfører bedre tjeneste og at bedre oppfølging av eksisterende utdanningskrav kan være et vel så egnet tiltak for å bedre tjenestenes kvalitet.

NHO Service etterlyser en langt bredere og grundigere vurdering av **behovet** for endret utdanning for de enkelte tjenester. Det er i hovedsak presseoppslag og Soria Moria erklæringen som er grunnlaget for at det forslås lovendringer. Størstedelen av sikkerhets- og servicetjenester som

vaktselskapene utfører omfattes ikke av den problematikken som omhandles i ovennevnte presseoppslag og Soria Moria erklæringen. Det er derfor oppsiktsvekkende at flertallet i arbeidsgruppen foreslår en dramatisk økning av teoriopplæringen for alle tjenester før tiltredelse i enhver tjeneste uten at behov og konsekvenser er gjort bedre rede for.

Innretningen på opplæringen har bransjen et sterkt behov for å influere på under utarbeidelse av forskriftsutkastet slik at opplæringen fungerer etter sin hensikt.

2.3.2 Vektore ved flyplass og verditransport med mer.

De forskjellige behov for krav til utdanning for forskjellige grupper av tjenester kan illustreres med situasjonen for sikkerhetskontrollører på lufthavn og verditransportvektore.

Oppgaven som sikkerhetskontrollør på lufthavn er knyttet opp mot et internasjonalt regelverk, jf. forordning (EF) nr. 2320/2002 med endringer, forordning (EF) nr. 622/2003 mv. Det er krav om at kontrolløren skal ha den samme utdannelsen og tilfredsstille de samme kravene uansett i hvilket land vedkommende er sertifisert.

Samtidig må Norge, i samsvar med sine forpliktelser etter EØS-avtalen, ikke stille strengere krav til arbeidstagere på dette området enn at sertifiserte kontrollører fra andre EØS land må gis anledning til å ta slikt arbeid i Norge uten uforholdsmessige tilleggskrav. Fra Ot.prp.nr. 54 (1999-2000) Om lov om vaktvirksomhet side 12 hitsettes (uttalelse fra Justisdepartementets i brev av 26. september 1996):

4) Norske myndigheter kan heller ikke forlange at statsborgere i andre EØS-stater uten videre skal pålegges den norske grunnutdanningen for å ha rett til å utføre vaktjeneste, jf forskriftenes § 5. Det kreves imidlertid etter Rådsdirektiv 92/51/EØF artikkel 8 for det første at vedkommende er i besittelse av kompetanse bevis som kreves i en annen medlemsstat, og dette beviset ble utstedt i en medlemsstat, eller vedkommende kan dokumentere kvalifikasjoner han har tilegnet seg i andre medlemsstater. Og det kreves at beviset eller kvalifikasjonene særlig med hensyn til helse, sikkerhet, miljøvern og forbrukervern gir den samme sikkerhet som kreves ifølge vertslandets lover og forskrifter. Dette siste innebærer at norske myndigheter bl.a må kunne stille krav til at vektere fra andre EØS-stater har den samme kjennskap til norske rettsregler som norske vektere har fått etter gjennomført grunnutdanning.

Dette medfører at det bør stilles tilnærmelsesvis like krav til utdanning for sikkerhetskontrollører etter norske regler som for sikkerhetskontrollører ellers i EØS-området.

Det er i dag vektere som utfører nesten all transport av kontanter i Norge. Tidligere ble dette i stor grad utført av ansatte i butikk og bank uten noen utdanning for denne tjenesten. Aktørene i dette markedet investerer betydelige i sikkerhetstiltak for bilene og vekterne. Opplæring for denne type personell går på å kunne sikkerhetsprosedyrene, opptreden ved ran, teknisk kunnskap om minibanker og døgnsafer m.v. Disse vekterne har liten eller ingen bruk for en styrket vekteropplæring på jus og konfliktbehandling. Tilsvarende kan det vises til vektere som arbeider som BES vakter ved arbeid på off eller onshore anlegg. Disse vekterne har ansvar for at personell som sveiser og lignende følger prosedyre og HMS instruks. Bransjen kan vise til mange slike eksempler.

2.3.3 Konkrete merknader knyttet til bestemmelsen om krav til utdanning

Til lovteksten om utdanning knyttes noen korte kommentarer:

Til § 9 litra a:

NHO Service mener det er riktig å doble antall timer teori før ansettelsen. Det vil si at antall timer økes fra dagens krav som er 15 timer til 30 timer. Det påpekes at dette er et generelt krav som vil pålegges alle vektere uavhengig av type tjeneste. Krav til teoretisk opplæring vil variere sterkt avhengig av type tjeneste. Noen typer tjenester krever forholdsvis lite teoretisk opplæring, men kan kreve mer praktisk opplæring og vise versa. Det er de såkalte "uheldige episoder" fremstilt i media som har vært påpekt som grunnlag for øket teoriopplæring. Dette er en tjeneste hvor likheten med politiets oppgaver kan være til stede. Imidlertid er det slik at de aller fleste vektertjenester er rene servicefunksjoner. Faktum er derfor at det fortsatt er langt flere politifolk enn vektere, der hvor oppgavene har likhetstrekk. NHO Service er enig i at teoriopplæringen må styrkes for vektertjenester som har likhetstrekk med politiets oppgaver.

Å øke teoriopplæringen på generell basis for alle vektere vil ha en kostnadsdrivende effekt for alle parter og for samfunnet for øvrig, uten at tjenesten av den grunn trenger å bli bedre. Økte kostnader må faktureres kundene og med forslaget fra arbeidsgruppens flertall vil kundenes økte kostnader bli markante.

Samtidig vil leveringssituasjonen for vektertjenester bli berørt. Dette har sammenheng med den økte tiden det vil ta å utdanne vektere og det faktum at en del av de som nå søker seg til slik tjeneste vil falle fra.

Det forutsettes særskilt deltakelse fra NHO Services side når det gjelder utforming av forskriftsutkast vedrørende utdanning før utkastet sendes på høring. NHO Service vil blant annet bidra med nærmere redegjørelse for alle typer tjenester som utøves av vaktelskapene og hvilke krav dette stiller til både teoretisk og praktisk opplæring.

Til § 9 litra b:

For å sikre formålet som er å sikre "god nok kvalitet i vaktbransjen" og "rettssikkerheten til dem som kommer i kontakt med bransjen" må opplæringen være målrettet i forhold til type tjeneste og hvor tjenesten leveres. Bransjen differensierer naturlig nok allerede i dag opplæringen i forhold til type tjeneste og gir betydelig spesialtilpasset ekstraopplæring i forhold til type tjeneste. I den grad media skal influere på innretningen av vekterutdanningen er det en kjent sak at det er publikumsrettede tjenester som har vært i søkelyset. Dette er tjenester med ekstraordinær risiko for å komme i konfrontasjon/skarpe situasjoner, hvor media flere ganger ensidig har vinklet dette som "uheldige episoder" uten å være interessert i forløpet til situasjonen og uten å være interessert i faktum som vaktelskapet kan bidra med.

Faktum er som nevnt også at denne type tjeneste utgjør en forsvinnende liten del av den vaktvirksomhet som utøves og det er minimalt med "uheldige episoder" selv om enkelte medier ønsker å ensidig dekke nettopp disse. Uansett er dette et problem som bransjen tar på alvor. Dette er en vanskelig tjeneste hvor det er riktig med også ekstra praktisk opplæring.

Til § 9 litra c, d, e:

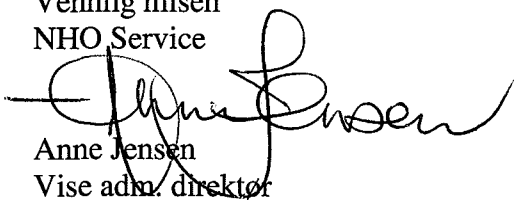
NHO Service er også her enig i foreslått lovtekst. Det påpekes at begrepet spesialtjeneste i litra d er et mangeartet begrep hvor utdannelsen også her må spesialtilpasses, slik det også faktisk gjøres i dag, for at tjenesten skal fungere. Det forutsettes igjen nær dialog ved utarbeidelse av forskrift hvor dette avklares nærmere.

3. Møte mv.

NHO Service vil, dersom departementet ser det ønskelig, kunne bidra med ytterligere utdyping og dokumentasjon både i forhold til uttalelsen her og til mindretallsmerknadene i arbeidsgrupperapporten.

I tillegg ber NHO Service om et møte med departementet for å utdype de synspunkter som fremkommer i høringsuttalelsen.

Vennlig hilsen
NHO Service

Anne Jensen
Vise adm. direktør